

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

- галузей знань:** А Освіта; В Культура, мистецтво та гуманітарні науки;
С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини;
D Бізнес, адміністрування та право; E Природничі науки, математика та статистика; F Інформаційні технології; I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення; J Транспорт та послуги
- факультети/ інститути / центри:** історичний факультет; педагогічний факультет; факультет математики, інформатики та фізики; факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського; факультет спеціальної та інклюзивної освіти; факультет технологій та дизайну; факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка; факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я; факультет психології; факультет соціології та соціальної політики; навчально-науковий інститут права та політології; навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування; навчально-науковий центр вечірнього навчання

Розробники програми:

Тетяна АНДРУЩЕНКО завідувач кафедри етики та естетики навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики, доктор філософських наук, професор

Тетяна ШУЛЬГА старший викладач кафедри етики та естетики навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики

Рецензенти:

Адріана СКОРИК проректор з наукової роботи, професор кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України

Лариса ОСАДЧА професор кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат філософських наук, доцент

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова 27 серпня 2025 року, протокол № 11.

Затверджено на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова 28 серпня 2025 року, протокол № 1.

I Пояснювальна записка

Програма Навчальної культурологічної практики складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями А2 Дошкільна освіта, А3 Початкова освіта, А4.01 Середня освіта (Українська мова і література), А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), А4.04 Середня освіта (Математика), А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія), А4.09 Середня освіта (Інформатика), А4.10 Середня освіта (Технології), А4.11 Середня освіта (Фізична культура), А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво), А4.16 Середня освіта (Захист України), А5.32 Професійна освіта (Електроніка, метрологія та радіотелекомунікації), А5.33 Професійна освіта (Енергетика, електротехніка та електро-механіка), А5.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології), А5.39 Професійна освіта (Цифрові технології), А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія), А6.02 Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка), А6.03 Спеціальна освіта (Ортопедагогіка), А6.04 Спеціальна освіта (Сурдопедагогіка), А6.05 Спеціальна освіта (Тифлопедагогіка), А7 Фізична культура і спорт, В2 Дизайн, В4 Образотворче мистецтво та реставрація, В5 Музичне мистецтво, В6 Перформативні мистецтва, В9 Історія та археологія, В11.01 Філологія (українська мова та література), В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа, С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (Економіка), С2 Політологія, С3 Міжнародні відносини, С4 Психологія, С5 Соціологія, С7 Журналістика, D3 Менеджмент, D4 Публічне управління та адміністрування, D5 Маркетинг, D8 Право, Е7 Математика, F2 Інженерія програмного забезпечення, F3 Комп'ютерні науки, F6 Інформаційні системи та технології, F7 Комп'ютерна інженерія, I10 Соціальна робота та консультування, J3 Туризм і рекреація галузей знань А Освіта; В Культура, мистецтво та гуманітарні науки; С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право; Е Природничі науки, математика та статистика; F Інформаційні технології; І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, J Транспорт та послуги та Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова (нова редакція), затвердженого рішенням Вченої ради університету від 24.10.2024 р., протокол № 4.

Місце практики в професійній підготовці випускника. Навчальна культурологічна практика проводиться у другому семестрі та розпочинає систему професійно-практичної підготовки здобувачів вищої освіти університету. Культурологічна практика спрямована на формування світогляду та професійний розвиток в їх органічній єдності; розвиток soft-skills, зокрема творчих здібностей і реалізацію професійних інтересів майбутніх фахівців та формуванню академічної культури студентів університету.

Завдання навчальної культурологічної практики створюють умови для максимальної реалізації індивідуального підходу, який враховує пізнавальні інтереси, творчі здібності, естетичні потреби, прагнення до самореалізації кожного студента, що відповідає європейській студентоцентричній моделі освіти.

Навчальна культурологічна практика сприяє створенню сучасної моделі професійної підготовки здобувачів вищої освіти в системі розвитку інноваційних технологій засобом застосування інтеграційних процесів навчальної та практичної діяльності; є наочно-практичною базою для вивчення дисциплін філософського, культурологічного, етико-естетичного, психолого-педагогічного та професійного спрямування; формує готовність здобувачів вищої освіти до майбутньої професійної діяльності; створює умови для формування, розширення та поглиблення світогляду, розвиває творчі здібності; підвищує мотивацію майбутніх фахівців до саморозвитку і професійного самовдосконалення.

Навчальна культурологічна практика поєднує формування інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей. У робочих програмах навчальної культурологічної практики (силабусах) враховано професійну складову кожної зі спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти УДУ імені Михайла Драгоманова, що забезпечує результати навчання, які вимагає сучасний ринок праці.

Основні результати навчання і компетентності, які формує навчальна культурологічна практика:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати й оцінювати ключові досягнення національної, європейської та світової культури і мистецтва; - сприймати художньо-естетичні явища та в системі культури; - давати обґрунтовану оцінку культурно-мистецьким процесам та аналізувати окремі мистецькі твори в контексті соціокультурної регуляції. 	<p>Світоглядна компетентність. Здатність розуміти світоглядні, соціальні, культурно-історичні, мистецько-естетичні, духовно-моральні питання, які виходять поза межі фахової спеціальності, що є передумовою здатності відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, позитивно розв'язувати навчальні, професійні та побутові завдання.</p>
2.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проявляти патріотизм через активне засвоєння знань про українську національну культурно-мистецьку спадщину; - вміння робити вибір і приймати рішення, проявляти ініціативність, активність через співучасть у формуванні окремих траєкторій практики. 	<p>Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства, зокрема громадянського, об'єднаного спільними національно-культурними інтересами. Здатність до активної, вільної та творчої самореалізації.</p>
3.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонструвати особистісно-ціннісне ставлення до дійсності, мистецтва, культури та майбутньої професійної діяльності; - диференціювати та висловлювати власні естетичні переживання у процесі сприйняття творів мистецтва; - встановлювати зв'язки мистецтва і культури з навчанням і майбутньою професійною діяльністю; - визначати види і жанри мистецтва, особливості художньо-образної мови мистецтв (музичного, візуального, хореографічного, театрального, екранного тощо). 	<p>Естетична та креативна компетентність. Здатність до гармонійних відносин зі світом, естетичного ставлення до дійсності, мистецтва, культури; креативно вирішувати навчальні та професійні завдання; розвивати естетичну свідомість.</p>
4.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкривати соціальний контекст художніх творів; - на фактичному матеріалі аналізувати історичні трансформації української культури в контексті європейського та світового культурно-історичного процесу; - проявляти толерантне ставлення до культурного різноманіття. 	<p>Соціокультурна компетентність. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях. Спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції</p>

		майбутнього фахівця. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.
5.	<p>Вміти</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно й творчо виконувати завдання практики; - уникати плагіату при написанні звітної документації з практики; - дотримуватися кодексу студентської спільноти, бути гідним представником УДУ імені Михайла Драгоманова. 	<p>Етична компетентність.</p> <p>Здатність діяти на основі принципів академічної доброчесності, дотримуватися правил культури поведінки та норм суспільної моралі.</p>
6.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вміти активно слухати та сприймати інформацію у різних комунікативних ситуаціях; - демонструвати високу культуру мовлення і спілкування; - позитивно сприймати конструктивну критику; - толерантно ставитися до іншої (й інакшої) думки та адекватно на неї реагувати. 	<p>Компетентність міжособистісної взаємодії.</p> <p>Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, з колегами, керівниками практики. Здатність працювати в команді. Здатність до ефективної усної та письмової комунікації з урахуванням мовних, етичних та культурних норм у професійній та соціальній сферах, зокрема безпосередньо на базах практики та у діловому листуванні з керівниками практики</p>
7.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - планувати позааудиторний навчальний час, чітко і своєчасно виконувати навчальні зобов'язання, як самостійно так і під час командної роботи, відповідально ставитися до роботи; - практично відобразити результати своєї діяльності у визначених програмою формах звітності. 	<p>Організаційна компетентність.</p> <p>Здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність раціонально організувати власну діяльність та ефективно використовувати час. Здатність до проектної організації діяльності.</p>
8.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати завдання та співвідносити їх зі змістом діяльності; - самостійно шукати, критично аналізувати та працювати з інформаційними та навчальними джерелами; - застосовувати естетичний досвід та культурологічні знання; - досліджувати культурно-мистецькі процеси, виокремлювати їх ключові ідейні моменти; - самостійно здійснювати пошук інформації про українську культуру та культуру інших країн. 	<p>Інформаційно-аналітична компетентність.</p> <p>Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, критичного, креативного, проєктного) мислення, пошуку, аналізу і синтезу, систематизації й узагальнення інформації, смислових узагальнень та висновків. Здатність самостійно і комплексно розв'язувати завдання на перетині двох сфер: навчально-професійної і культурної.</p>
9.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати спеціальні можливості пошукових систем; 	<p>Цифрова компетентність (інформаційна, медійна, технологічно-цифрова грамотність).</p>

<ul style="list-style-type: none"> - використовувати електронні наукові бібліотеки (Google-Академія, електронні репозитарії тощо); - користуватися навчальними платформами; - самостійно знаходити офіційні інтернет-ресурси культурних інституцій (в тому числі іноземними мовами); - шукати та використовувати тематичні додатки для смартфонів; - вдосконалювати свої навички роботи з програмним забезпеченням для редагування документів, доступними відео- та графічними редакторами та платформами; - вміти використовувати корпоративні інструменти для комунікації, тайм-менеджменту та в управлінні навчальним процесом. 	<p>Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі: здійснювати пошук, обробку та використання інформації з різних джерел, критично оцінювати відомості.</p> <p>Здатність отримувати доступ до медіа, створювати контент для творчого самовираження та культурного спілкування.</p> <p>Вдосконалення здатності працювати з технічними засобами, сучасними інформаційними технологіями та доступним програмним забезпеченням.</p> <p>Здатність користуватися інструментами Google Workspace for Education, які є частиною корпоративної культури.</p>
--	--

II Терміни проходження практики

Відповідно до навчальних планів підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійними програмами відповідних спеціальностей університету навчальна культурологічна практика проводиться у II семестрі обсягом 3 кредити ЄКТС (90 годин), які, враховуючи безвідривну форму її проведення в позааудиторний навчальний час, розподіляються пропорційно протягом семестру:

III Бази проведення навчальної культурологічної практики

Навчальна культурологічна практика проводиться як на базі закладів культури: музеї, театри, галереї, кінотеатри, національні заповідники, культурно-історичні та архітектурні пам'ятки тощо так і під час культурних заходів: фестивалів, концертів, зустрічей із діячами культури та мистецтва, провідними діячами у відповідній професійній галузі та події, які відповідають меті та реалізують завдання практики. Перелік баз проведення практики узгоджується керівником практики з урахуванням фахової підготовки здобувачів вищої освіти.

Орієнтовними базами навчальної культурологічної практики в м. Києві є:

1) музеї:

Національний заповідник «Софія Київська»,
 Національний заповідник «Києво-Печерська Лавра»,
 Свято-Михайлівський Золотоверхий монастир,
 Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал»,
 Національний художній музей України,
 Національний музей «Київська картинна галерея»,
 Національний музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків,
 Міжнародний центр сучасного мистецтва PinchukArtCentre,

2) театри:

Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка,
 Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка,
 Національний академічний драматичний театр імені Лесі Українки,
 Київський національний академічний театр оперети,
 Київський муніципальний академічний театр опери і балету для дітей та юнацтва,

Київський національний академічний Молодий театр,
Київський академічний драматичний театр на Подолі

Відвідування баз практики відбувається на підставі Договору публічної оферти відповідної установи.

IV Організація практичної підготовки

Загальну організацію навчальної культурологічної практики здійснює кафедра етики та естетики навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики.

Навчальна культурологічна практика є безвідривною: відвідування запланованих заходів, оформлення та подання звітної документації відбувається в навчальний позааудиторний час в рамках встановлених наказом термінів.

На настановчій конференції керівники практики ознайомлюють здобувачів вищої освіти із програмою навчальної культурологічної практики, її метою, завданнями, змістом діяльності студента-практиканта, надають актуальну інформацію про події культурного життя столиці, методичні рекомендації щодо особливостей оформлення звітної документації, доводять до відома здобувачів вищої освіти критерії оцінювання робіт та звертають увагу на важливість дотримання принципів академічної доброчесності. Після настановчої конференції керівник практики разом зі здобувачами вищої освіти складають орієнтовний план заходів, який відповідає меті та завданням практики, враховує професійні та творчі інтереси, індивідуальні здібності студентів та їх спеціальність, а також можливість безкоштовного відвідування музеїв.

Керівник практики, враховуючи програмні результати навчання та компетентності, зазначені в освітньо-професійних програмах, сучасні освітні тренди та/або вимоги ринку праці, щороку розробляє або оновлює відповідне індивідуальне завдання, зміст якого розкривається у робочих програмах (силабусах) з навчальної культурологічної практики.

Керівник практики надає необхідну методичну, теоретичну та практичну консультативну допомогу здобувачам вищої освіти під час проходження практики, застосовуючи офіційні канали комунікації та можливості Google Workspace for Education (корпоративну пошту, Google Meet, Google Chat, Google Calendar, Google Classroom, тощо) та/або використовуючи віртуальні майданчики сайту університету та його структурних навчальних підрозділів, сторінки відповідних випускових кафедр в соціальних мережах тощо.

V Підведення підсумків практики

Звітну документацію з навчальної культурологічної практики (індивідуальний щоденник, творчий звіт та звіт про виконання індивідуального завдання) студент-практикант надає на перевірку керівнику практики у встановлені терміни, але не пізніше як за тиждень до підсумкової конференції. На підсумковій конференції керівники та відповідальні за проведення практики підводять узагальнені підсумки практики.

VI Зміст практичної підготовки

Мета навчальної культурологічної практики – формування світоглядних засад, загальних та професійних компетентностей здобувача вищої освіти шляхом актуалізації творчого потенціалу, утвердження духовних цінностей, виховання патріотизму та національної гідності і єдності, в процесі ознайомлення з культурно-мистецькою та історичною спадщиною, інституціями й культурним життям Києва, України та світу відповідно до принципів єдності освіти і культури та студентоцентризму.

Завдання навчальної культурологічної практики:

1. Закріплення знань з української національної культури, накопичення практичного естетичного досвіду під час ознайомлення з культурно-мистецькою спадщиною, що формує цілісність світогляду здобувачів вищої освіти.
2. Виховання патріотизму, національної гідності та толерантності у процесі ознайомлення із надбанням української та світової культури.
3. Створення умов для формування національної ідентичності.
4. Формування естетичної культури здобувача вищої освіти, розвиток його естетичної свідомості: задоволення естетичних потреб, збагачення естетичних почуттів і переживань, формування естетичного смаку, що підвищує ефективність соціалізації особистості.
5. Збагачення освіти студентів та їх майбутньої професійної діяльності знаннями з національної та світової культури і мистецтва, що сприяє адаптації особистості у мультикультурному просторі.
6. Розкриття, розвиток та вдосконалення креативних, творчих здібностей здобувачів вищої освіти, їх реалізації під час навчання та у подальшій професійній діяльності.
7. Налагодження комунікації та взаємозв'язку всередині та між різними соціальними групами.
8. Сприяння ретрансляції культури, збереженню культурно-історичної пам'яті, взаємозв'язку між поколіннями.
9. Утвердження професійного самовизначення майбутніх фахівців.
10. Підвищення рівня загальної культури та якості освіти майбутніх випускників УДУ імені Михайла Драгоманова.

Зміст діяльності здобувачів-практикантів:

1. Взяти участь у запланованих заходах по ознайомленню з культурно-мистецькими життям столиці України – Києва.
2. Переглянути не менше 2-х театральних вистав у провідних театрах України.
3. Відвідати не менше 2-х культурно-історичних пам'яток (комплекс архітектурних пам'яток Національного заповіднику «Софія Київська», Національний заповідник «Києво-Печерська Лавра», Свято-Михайлівський Золотоверхий монастир, Видубицький монастир, Національний музей народної архітектури та побуту України «Музей просто неба Пирогів» тощо).
4. Відвідати експозиції не менше 2-х музеїв (Національний музей Тараса Шевченка, Національний музей історії України, Національний військово-історичний музей України, Національний музей Голодомору-геноциду, Національний музей історії України у Другій світовій війні, Національний музей «Чорнобиль», Національний музей українського народного декоративного мистецтва, Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара», Національний музей літератури України, Національний музей «Київська картинна галерея», Національний музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків, Національний художній музей України, Музей театрального, музичного та кіномистецтва України, Музей книги і друкарства України тощо).
5. Додатково рекомендовано відвідати культурно-мистецькі заходи, які проводяться в нашому університеті на базі арт-простору СКЛО, Центру культури та мистецтв та Музей історії УДУ імені Михайла Драгоманова.
6. Відвідати заклади та заходи, присвячені галузі обраної професії (конкретизуються в робочих програмах навчальної культурологічної практики (силабусах) та/або в планах заходів).
7. Взяти участь у творчих зустрічах, майстер-класах видатних діячів культури, мистецтва та відповідної професійної галузі.
8. Підготувати та подати звітну документацію практики у встановлені керівником терміни.

Форми звітності здобувача вищої освіти про практику:

1. Індивідуальний щоденник навчальної культурологічної практики, у якому необхідно зазначити опис відвіданого об'єкту, проаналізувати захід, твір мистецтва (за вибором студента), описати власні враженнями, здобутий культурно-естетичний та професійний досвід, зробити короткий висновок щодо виконання завдань практики.

2. Творчий звіт про проходження навчальної культурологічної практики, у якому слід зазначити перелік відвіданих місць та заходів, відобразити власні загальні міркування та враження, проаналізувати культурно-мистецькі процеси, здійснити самоаналіз щодо рівня, шляхів, особливостей досягнення основної мети та розв'язання завдань навчальної культурологічної практики, висвітлити зв'язок освіти та культури як невід'ємної її складової, надати пропозиції.

3. Звіт про виконання індивідуального завдання.

4. Додатки. У Додатках до документації практики студенти розміщують фото та/або відео відвіданих місць та подій з відповідними підписами, коментарями.

Критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час практики

При оцінюванні результатів навчальної культурологічної практики враховуються:

- дотримання встановлених термінів проходження практики та подання звітної документації на перевірку;
- наявність всіх без виключень форм звітності про практику;
- відповідність документації наданим методичним рекомендаціям керівника та програмним вимогам практики;
- самостійність виконання роботи: дотримання принципів академічної доброчесності, відсутність плагіату, авторська унікальність тексту, заборона використання великих мовних моделей, таких як ChatGPT, Claude, Gemini тощо, якщо інше не передбачено або не погоджено керівником практики під час виконання завдань практики;
- рівень аналітичності, логічності та аргументованості викладу матеріалу;
- застосування знань з гуманітарної та професійної теоретичної підготовки;
- рівень професійної комунікації та відповідальності - дотримання норм професійної етики, своєчасне та коректне виконання завдань, конструктивна взаємодія з керівником практики та працівниками бази практики.

Розподіл балів за видами діяльності

№ з/п	Вид діяльності студента-практиканта	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування культурно-мистецьких об'єктів та заходів, їх аналіз	50
2.	Оформлення Додатків (фото, відео)	10
3.	Ведення Щоденника практики	10
3.	Написання Творчого звіту з практики	20
5.	Підготовка Індивідуального завдання	10
Всього:		100

